

Zitting 2002-2003

27 november 2002

BEKNOPT VERSLAG

MORGENVERGADERING

INHOUDSOPGAVE

Motie van orde

- Voorstel tot aanvulling van de agenda **3**

Actualiteitsdebat

- Rapporten van de werkgroepen van de rondetafelconferentie Leerplichtonderwijs (Sprekers : de heren Gilbert Van Baelen, Eric Van Rompuy, Luc Martens en Ludo Sannen, mevrouw Hilde Claes, de heren Dirk De Cock, Kris Van Dijck, Julien Librecht, André Moreau, Gilbert Vanleenhove, Lucien Suykens en Frans Ramon en minister Marleen Vanderpoorten) **3**

Regeling van de werkzaamheden **20**

Berichten van verhindering **20**

MORGENVERGADERING VAN WOENSDAG 27 NOVEMBER 2002

Voorzitterschap van de heer André Denys, ondervoorzitter

– *De vergadering wordt geopend om 10.02 uur.*

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Ik vraag de spoedbehandeling van mijn motie betreffende een belangenconflict over de bepalingen over de nationale Delcrederedienst in het ontwerp van programmawet.

De voorzitter : We zullen ons daarover om 16 uur uitspreken voor de stemmingen.

ACTUALITEITSDEBAT

Rapporten van de werkgroepen van de ronde-tafelconferentie Leerplichtonderwijs

De voorzitter : Aan de orde is het actualiteitsdebat over de rapporten van de werkgroepen van de rondetafelconferentie Leerplichtonderwijs.

De bespreking is geopend.

De heer Gilbert Van Baelen : In een interview met Het Belang van Limburg vraagt de heer Wouter Beke zich namens CD&V af waarover het Vlaams Parlement vandaag kan debatteren. En dat terwijl uitgerekend de CD&V-fractie aandrang op dit debat. Wat de heer Beke zegt, is een blamage aan het adres van alle andere deelnemers aan de rondetafelconferentie. Is dat zijn eigen overtuiging of het CD&V-standpunt ?

De heer Eric Van Rompuy : CD&V heeft inderdaad aangedrongen op dit debat. De reden daarvoor is het feit dat de rondetafelconferentie expliciet buiten het parlement werd gehouden. Wij vinden dat de conclusies evenwel in het Vlaams Parlement besproken moeten worden. De heer Martens zal ons standpunt verwoorden en dat stemt overeen met wat de heer Beke zegt : onze honger is verre van gestild.

De heer Gilbert Van Baelen : De rondetafelconferentie is nog niet afgerond.

– *De heer Johan De Roo, eerste ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

De heer Luc Martens : Ik had de reactie van de heer Van Baelen verwacht. De heer Beke heeft mij over dit interview geïnformeerd. Ik deel zijn gevoel van ontgoocheling. Een gevoel dat onder de grote meerderheid van alle deelnemers leeft. Naarmate de rondetafelconferentie vorderde, nam de ontmoediging toe. Omdat de toestand onhoudbaar was geworden, besloot CD&V-voorzitter De Clerck in september op te stappen.

Eigenlijk hadden we het allemaal vooraf moeten weten. De rondetafelconferentie moest de aandacht alleen maar afleiden van de verziekte sfeer. Bij haar aantreden beschouwde deze regering onderwijs niet als een prioriteit. Pas na straatprotest en herhaaldelijk aandringen in het Vlaams Parlement is de beleidsruimte vergroot. Voorts provoocerden de heer De Gucht, minister-president Dewael en minister Vanderpoorten de onderwijswereld voortdurend. Men nam beslissingen zonder na te gaan of de onderwijswereld die wel zou steunen. De TBS-55+ werd van de ene dag op de andere afgeschaft. In een visietekst werd zomaar een vermindering van het aantal uren in het vooruitzicht gesteld. Geen wonder dat men zich bedrogen voelt.

Minister Marleen Vanderpoorten : U strooit de onderwijsmensen zand in de ogen door beslissingen te verwarren met ideeën.

De heer Luc Martens : Er zijn nu misschien minder openlijke conflicten dan bij het aantreden van deze regering, maar in de leraarskamers klaagt men nog altijd over de bemoeizucht en het gebrek aan middelen. Het gemeentelijk onderwijs voelt zich afgewezen in het ontwerp van onderwijsdecreet XIV.

De talrijke beslissingen en ideeën laten de onderwijswereld verward achter. De VLD is daar in grote mate verantwoordelijk voor, want de coalitiegenoten zijn te zwak of te laf om te reageren. In dergelijke sfeer is de rondetafelconferentie tot stand gekomen.

Minister Marleen Vanderpoorten : Vernieuwing zal altijd voor onrust en onzekerheid zorgen.

De heer Martens wijt de onrust aan de VLD. Het is lang geleden dat onderwijs zo veel geld kreeg. De kloof tussen de netten was nog nooit zo klein. Dat is te danken aan de VLD. (*Applaus bij de VLD*)

De heer Luc Martens : Een en ander wordt verkeerd voorgesteld. De minister voert enkel de beslissingen van de vorige regering uit.

De heer Ludo Sannen : De vorige regering wou besparen in het secundaire onderwijs. Ik ben blij dat deze regering niet alles heeft voortgezet. (*Applaus bij de VLD, sp-a, AGALEV en VU&ID*)

De heer Luc Martens : Bij de start van de rondetafelconferentie heerste er scepticisme. We vroegen ons af waarom de discussie niet in het parlement gevoerd kon worden. Wou men tijd winnen of budgettaire maatregelen uitstellen ? Of was men bang dat, zoals in de voorlaatste commissievergadering, meningsverschillen tussen de meerderheidspartijen aan het licht zouden komen ? Desondanks besloot CD&V om constructief mee te werken omdat het onderwijs en de mensen voor ons belangrijk zijn. Niet alle fracties spannen zich evenzeer in.

De openingssessies van de rondetafelconferentie waren een voorspel voor de persconferentie van de partijvoorzitters. Reeds toen was er getouwtrek, onder meer over het voorzitterschap van de werkgroep Gelijke Kansen. Meer en meer liep de conferentie vast in dubbelzinnigheden. Alle organisaties, groot en klein, kregen slechts één vertegenwoordiger. De rol van de voorzitter was nooit duidelijk. Ook de onderwerpen werden nooit duidelijk afgelijnd.

Andere initiatieven doorkruisten de werkzaamheden. Het was niet duidelijk op welke termijn er maatregelen moesten genomen worden en evenmin wanneer de conferentie tot besluiten moest komen. Dat was er de oorzaak van dat er geen goed resultaat bereikt kon worden.

Stuitend was ook het gebrek aan respect van de minister. Zij deed allerlei uitspraken en formuleerde zelfs ontwerpen over de onderwerpen waarover nog gediscussieerd werd. De conclusies van de werkgroep Vrijheid van onderwijs over pluralisme en autonomie zinden haar niet. Zij vond dat die commissie haar werkzaamheden moest overdoen. Het is logisch dat de deelnemers afhaakten.

Minister Marleen Vanderpoorten : Een minister kan niet een aantal maanden niets doen. Initiatieven nemen wijst niet op een gebrek aan respect.

Ik heb enkel gezegd dat de werkgroep Vrijheid van onderwijs het onderwerp autonomie en pluralisme niet uitgeklaard heeft. Technische werkgroepen hebben de werkwijze van de conferentie bepaald. De centrale werkgroep zou zich baseren op de verslagen van de werkgroepen om een eindverslag op te stellen. De heer Martens heeft ervoor gepleit dat de centrale werkgroep met een blanco blad de werkzaamheden zou aanvatten.

De heer Luc Martens : Dat klopt niet.

De rondetafelconferentie duurde maar een paar maanden. De minister kon dus gerust wachten op de conclusies vooraleer zelf maatregelen te nemen. Ze had voor de rapportering ook een beroep kunnen doen op een neutrale derde organisatie. Dan was het resultaat beter geweest.

Mevrouw Hilde Claes : Ik had gehoopt dat hier een constructief inhoudelijk debat zou worden gevoerd. Er

liggen verslagen voor van de vijf werkgroepen die constructief hebben samengewerkt. De spreektijd van de heer Martens zit er echter bijna op en hij heeft het alleen nog maar gehad over de procedure.

De heer Dirk De Cock : De heer Martens trekt het voorzitterschap van de werkgroepen in twijfel. Ik kan echter getuigen dat het covoorzitterschap waarvan ik deel uitmaakte, geen dubbel petje op had. Eén politieke geleiding stuurde echter een tweederangsfiguur naar de vergaderingen om later de handen vrij te hebben. Dat is natuurlijk een politieke strategie als een andere.

De heer Martens vermeldt dat alle vakbonden groot en klein slechts één vertegenwoordiger naar de vergadering konden sturen, waardoor de organisaties die meer mensen vertegenwoordigen volgens hem in het nadeel waren. Nochtans was er een aparte vertegenwoordiger voor alle geledingen van het onderwijs. In mijn werkgroep werd een bepaalde vakbondsafgevaardigde trouwens gesteund door veertig betogende leden, zodat we de vergadering hebben moeten stilleggen. Overigens bleek dat de kleine onderwijsverstrekkers het met minder logistieke middelen hebben moeten doen.

De heer Luc Martens : Mijn inleiding bestaat uit drie delen. Het eerste deel luistert naar de titel : De berg heeft een muis gebaard. In het tweede deel houd ik een pleidooi voor een onderwijs met een duidelijke missie en met voldoende ondersteuning. In het derde en laatste deel probeer ik een synthese te maken en lanceer ik een oproep.

Met het oog op de rondetafelconferentie hebben we geprobeerd een consistente visie te verwoorden. Iedere periode vraagt zijn eigen type van onderwijs. Op een bepaald ogenblik was het internaat het ideaaltipe. Jonge mensen werden er benaderd als een collectiviteit. Leerkrachten konden inspelen op alle aspecten van de menselijke persoon. Onder invloed van de eisen van de markt evolueerde de school later naar een kennisfabriek waar veel nadruk werd gelegd op cognitieve en technische vaardigheden en op bepaalde sociale vaardigheden.

Nu moeten we evolueren naar een leefschoon. Jonge mensen moeten er hun persoonlijkheid kunnen ontwikkelen. Ze moeten er kunnen leren, maar er moet ook ruimte zijn voor gesprek. Er moet ook samengewerkt met andere partners : in de eerste plaats met de ouders, maar ook met welzijnswerkers en actoren uit de culturele sector. Deze evolutie is op het terrein trouwens al aan de gang.

Dat onderwijs moet ook toegankelijk zijn. Daarom moeten alle scholen over voldoende en gelijke personele en infrastructurele mogelijkheden beschikken. De werkgroep Financiering pleit voor een nieuw systeem van financiering, waarbij alle scholen over een basiskapitaal zouden beschikken.

De scholen kunnen extra geld krijgen wanneer ze geconfronteerd worden met bijzondere uitdagingen. Daar bovenop komt dan nog de zorgverbreding. Deze extra middelen moeten worden verdeeld op lineaire basis.

De objectieve financiering is een voorwaarde opdat ieder kind op basis van gelijkheid zou kunnen meespelen. Het onderwijs moet maatwerk zijn. Er moet een evenwicht zijn tussen differentiëring en het bewaken van het groepsgebeuren.

We leggen ook de nadruk op het belang van de kleuterschool. Zoveel mogelijk kinderen moeten in het gewone onderwijs terechtkunnen. De inclusiegedachte is misschien niet meteen te realiseren, maar er kunnen wel stappen in die richting worden gezet.

Onder impuls van mevrouw Grouwels heb ik ook aandacht gevraagd voor de specifieke Brusselse situatie.

Om de leefschoon te realiseren, moeten we het maatschappelijk ondernemerschap alle kansen geven. Het subsidiariteitsbeginsel moet dus van kracht blijven. Wat op het niveau van de school kan gebeuren, moet daar ook gebeuren. Dat kan alleen als we de vrijheid van onderwijs alle kansen geven.

Men is soms bang voor de rol van de koepels, maar die angst is ongegrond. Als de overheid iets decreteert, dan hebben de scholen het gevoel dat ze dat moeten doen. Als de koepels iets zeggen, beslissen de scholen zelf of ze zich daaraan houden of niet.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik heb twee maal met de heer Martens aan de onderhandelingstafel gezeten. Over twee verschillende onderwerpen waren de heer Martens en ik het eigenlijk eens. Hij was het met mij eens dat de middelen voor de pedagogische begeleidingsdiensten naar de scholen moesten worden overgedragen. Dat kaderde in de discussie over de autonomie van de scholen. Net als ik was hij ook van oordeel dat in katholieke scholen islamonderwijs moet kunnen worden georganiseerd.

Naast de heer Martens zat echter telkens ook een vertegenwoordiger van de katholieke koepel. Over de overdracht van de middelen voor de pedagogische begeleidingsdiensten verklaarde die dat katholieke scholen dan wel verplicht zouden worden hun pedagogische begeleiding aan te kopen binnen de katholieke zuil.

De kardinaal heeft gezegd dat islamonderwijs niet kan in katholieke scholen en de Guimardstraat volgt. In beide gevallen brengt het standpunt van de koepel de autonomie van de scholen in het gedrang.

De heer Luc Martens : De politieke verantwoordelijkheid valt niet samen met de verantwoordelijkheid van de inrichtende macht. U verwacht deze rollen, en precies daar ligt ook het probleem van de minister. (*Applaus bij CD&V*)

Als de kardinaal en de heer De Wolf niet open staan voor islamonderwijs binnen de katholieke scholen, respecteer ik dat.

Het invullen van de mogelijkheden en de oplossing van problemen is echter iets voor op het terrein : de kracht en de kwaliteit van de scholen ontstaan vaak uit een grote loyauteit, óók als de middelen zeer beperkt zijn. Terwijl de Guimardstraat leeft bij gratie van de middelen die het van de katholieke scholen krijgt, beschikt de ARGO zelf over belangrijke middelen, en daaraan verandert nauwelijks iets.

De heer Gilbert Van Baelen : U pleit voor autonomie, maar er is geen vrijheid in de autonomie van de scholen.

De heer Luc Martens : Vrijheid is bij u een dubbel begrip, dat u gebruikt zoals het u uitkomt. Vrijheid in keuze zal er pas zijn bij gelijke financiering en bij een voldoende groot aanbod, over de koepels heen.

Wij pleiten ervoor scholen uit te bouwen tot boeiende plekken, tot echte biotopen met een breed bondgenootschap. Dat aspect was bij de rondetafel niet voelbaar.

De heer Ludo Sannen : U verwijt de minister dat zij duidelijke standpunten inneemt, maar dat is juist nodig om het debat te stimuleren. Wat u doet is enkel sfeer scheppen. U wekt onrust op en maakt daar dan misbruik van. Daarnaast pakt u uit met enkele interessante beschouwingen over de leefschoon, maar het blijft allemaal zeer vaag. U draagt niet bij tot het debat dat over steun, vrijheid van inrichtende machten, en vooral over kwaliteit moet gaan. U doet geen enkel concreet voorstel.

De heer Kris Van Dijck : In de werkgroepen werd wel degelijk goed werk verricht : er werden duidelijke keuzes gemaakt. Maar waarop wordt gewacht om verder te werken ? Er moeten nu eindelijk conclusies geformuleerd worden. De centrale werkgroep die is opgericht, is nog altijd maar een startgroep. Van het centrale heb ik overigens nog niets gemerkt.

De heer Luc Martens : Wil u van de leerkrachten opnieuw cultuurdragers maken, dan moet u vooral stoppen met het versturen van massa's omzendbrieven tijdens vakantieperiodes en halveert u best de eindtermen. Om kwaliteit te bereiken moet u de schooldirecties versterken en zij-instromers valideren : lesbevoegdheid is één ding, lesbekwaamheid is een ander. Er werd een dubbelzinnige houding aangenomen en de rondetafel was onevenwichtig samengesteld : het werd één grote ontgoocheling.

Minister Marleen Vanderpoorten : De samenstelling van die rondetafel was niet onevenwichtig. De heer Martens had allicht liever gezien dat 30 procent van de vertegenwoordiging was weggelegd voor het VSKO,

40 procent voor de christelijke vakbonden en nog eens 30 procent voor alle anderen. Het was duidelijk de bedoeling iedereen aan het woord te laten, alle standpunten te kennen, en niet alleen de grote groepen met de beste logistieke ondersteuning te horen.

De heer Gilbert Van Baelen : Er waren bij de rondetafel 50 deelnemers betrokken, niet alleen uit het traditionele veld. Aan al die kleine groeperingen en vertegenwoordigingen werd geen gewicht gegeven a rato van het aantal deelnemers. In de verslagen daarentegen kregen ze wel gewicht.

De heer Martens heeft terecht gepleit voor het witte blad in de centrale werkgroep : door iedereen aan het woord te laten kennen wij nu de prioriteiten en weten we welke groeperingen welke noden hebben.

Niet alleen de conclusie, maar ook het proces binnen de werkgroepen was belangrijk : voor het eerst werd er ook echt geluisterd naar vrijwilligers uit de sociale sector. Alle noden, voorstellen, standpunten, argumenten werden nauwgezet in de verslagen weergegeven. Dit resulteert in een rijkdom aan informatie waaruit we nu conclusies kunnen gaan trekken. Daarbij mogen we nooit het allerbelangrijkste uit het oog verliezen : kwaliteitsonderwijs voor alle leerlingen.

Voor de VLD is er maar één minister van Onderwijs : Marleen Vanderpoorten. Daar bestaat geen twijfel over. De vraag is waar we naartoe willen. Volgens de heer Martens houdt CD&V een wrang gevoel over aan de deelname aan de rondetafelconferentie. Men wou eerst een studie over de objectieve verschillen uitvoeren en dan pas verder praten. De rondetafelconferentie is evenwel ruimer dan een debat over de financiering en de studie over de objectieve verschillen. De VLD is bereid om te praten over de parameters voor een nieuw stappenplan inzake financiering. De centrale werkgroep kan dat waarmaken. Als de heer Martens weigert om op deze uitnodiging in te gaan, dan speelt hij een politiek spel.

De heer Luc Martens : De CD&V-fractie werkte zeer actief mee aan de begrotingsbespreking in de commissie Onderwijs. Wij nemen in onderwijsdiscussies het leeuwendeel van het werk voor onze rekening.

De heer Gilbert Van Baelen : De heer Sannen heeft een oproep gelanceerd om een werkwijze uit te werken voor een nieuw stappenplan. De VLD gaat de verbintenis aan om daaraan mee te helpen. De heer Martens stelt dat hij niet wil meedoen.

De heer Luc Martens : De afspraak was dat de beslissing voor een nieuw stappenplan voor de begroting 2003 zou worden genomen. We moeten de discussie in de eerste plaats in het parlement voeren en niet in een werkgroep.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik wijs erop dat in de begroting 2003 al heel wat belangrijke elementen uit de verslagen van de werkgroepen van de rondetafelconferentie zijn verwerkt, bijvoorbeeld de gelijke onderwijskansen en de versterking van de financiering van het basisonderwijs.

De heer Eric Van Rompuy : De heer Sannen heeft op 26 september verklaard dat er voor de opmaak van de begroting 2003 een concreet en becijferd stappenplan diende te zijn. We doen niets liever dan daaraan meewerken. De vraag is evenwel wat er concreet gebeurt. De minister-president stelt dat er voor onderwijs niet meer middelen kunnen worden vrijgemaakt omdat daarvoor onvoldoende maatschappelijke steun bestaat.

De heer De Gucht is voorstander van gelijke financiering, maar in een andere context van inrichtende machten en verkiezing van schoolbesturen. De VLD kan vrijblijvend een aantal verklaringen afleggen, maar in het budget worden geen middelen ter beschikking gesteld.

De heer Gilbert Van Baelen : In de commissie voor Onderwijs heeft minister Vanderpoorten de verhouding 100/76 omstandig uitgelegd.

De heer Ludo Sannen : In het Tivoli-akkoord zijn een financieringssysteem en een tijdsfad opgenomen om te komen tot de 100/76. Deze regering heeft die verbintenis versneld uitgevoerd. Zij is evenwel achterhaald. Uit de rondetafelconferentie is namelijk duidelijk de voorkeur naar voren gekomen voor een

financieringsmechanisme dat vertrekt van leerlingen en scholen. Daarvoor zijn echter middelen en decreetswijzigingen nodig. Wij zijn bereid om voor een concrete invulling daarvan te zorgen. Ik verwacht daarover snel meer informatie.

De heer Van Rompuy vermengt twee zaken. Enerzijds gaat het over het financieringsmechanisme en anderzijds over de middelen die de Vlaamse regering aan onderwijs wil besteden. Deze regering heeft de onderwijsbegroting met 20 procent verhoogd. Voor het volgende begrotingsjaar is er een stijging van 5 procent. Men kan dan ook niet stellen dat deze regering haar verbintenissen niet nakomt.

De heer Gilbert Van Baelen : De verschillende inhoudelijke elementen uit de diverse werkgroepen kunnen niet los van elkaar worden gezien. Wat de financiering betreft sluit ik me aan bij het verslag van de werkgroep. Elke leerling is gelijk en de uitvoering van dat principe heeft tot gevolg dat elke school gelijk is. Voor gelijke financiering dient er een gelijke situatie te zijn. Wat zijn de parameters ? Om die vraag te beantwoorden is het belangrijk om rond de tafel te gaan zitten.

Deze regering heeft veel inspanningen geleverd voor het gelijkekansenonderwijs. Dat staat in relatie tot het kleuteronderwijs waarover de heer Martens sprak. Uit een Unicef-rapport blijkt dat er een groot verschil is tussen scholen. Blijkt uit het rapport om welke scholen het gaat ? Ook het thuismilieu speelt een rol. Daarvoor moet niet alleen het kleuteronderwijs worden bekeken, maar ook de voor- en buitenschoolse opvang en de thuisopvang.

Het is mogelijk dat kinderen die het moeilijk hebben op school, niet in een van deze opvangvormen terechtkomen en daardoor een achterstand oplopen. Dan komt men terecht bij het debat over de verlaging van de leerplichtleeftijd. Een dergelijk debat is niet essentieel, aangezien een verlaging van de leeftijd de problemen onvoldoende opvangt.

Veel belangrijker dan de discussie over de verlaging van de leerplichtleeftijd, is die over de lokale overlegplatforms en de directe relatie tussen de school en haar omgeving.

Het debat over gelijke rechten en plichten voor leerling en school, brengt met zich mee dat over bepaalde parameters moet worden gediscussieerd. Een eerste parameter is het inschrijvingrecht, dat algemeen wordt onderschreven. Een tweede parameter is de morele en religieuze opvoeding. Ik geef het voorbeeld van een rooms-katholieke school uit Genk die niet langer de katholieke godsdienst onderwijst, maar wel de islamitische. Ik ben benieuwd wat de mening van de heer Martens hierover is.

De heer Luc Martens : Mijn mening daarover doet niet terzake. Het is de taak van de overheid om de inrichtende machten een kader aan te bieden, dat zij dan vrij kunnen invullen.

De heer Eric Van Rompuy : De VLD beweert te pas en te onpas dat het vrij onderwijs moet openstaan voor het onderwijzen van de islamitische godsdienst. De liberalen hopen er op deze manier voor te zorgen dat het christelijke onderwijsproject verwatert.

De heer Gilbert Van Baelen : Dat is helemaal niet mijn bedoeling. Ik zeg alleen dat over bepaalde parameters een debat moet worden gevoerd en dat het niet duidelijk is wat het standpunt is van CD&V over de morele en religieuze opvoeding.

De heer Ludo Sannen : Tijdens het debat over de septemberverklaring heb ik het voorstel geformuleerd dat het vrij onderwijs aandacht zou besteden aan het onderwijzen van de islam. Het pedagogische project van een katholieke school gaat per definitie uit van de overtuiging dat godsdienst een onlosmakelijk onderdeel vormt van ons menselijk bestaan. Het is niet meer dan logisch dat een vrije school respect opbrengt voor alle godsdiensten van zijn leerlingen en een bijdrage wil leveren aan het bijbrengen van inzichten in die godsdiensten.

De heer Luc Martens : De overheid heeft de taak deze mogelijkheid aan te bieden, maar de inrichtende machten zijn vrij om dit in te vullen op de manier die zij willen. Blijkbaar hebben de liberalen last met die vrijheid.

De heer Ludo Sannen : De overheid mag intussen wel nog duidelijke signalen uitzenden en belangrijke morele vragen stellen.

De heer Gilbert Van Baelen : Er zijn nog meer parameters waarover moet worden gedebatteerd. Een derde is de samenstelling van het schoolbestuur. Enkel de werkgroep Vrijheid van Onderwijs kwam tot de conclusie dat de participatie voldeed, al de andere kwamen tot het besluit dat er behoefte is aan meer democratie.

Een vierde parameter is de samenwerking tussen de scholen. Er bestaat een grote eensgezindheid over de samenwerking binnen de netten, maar de netoverschrijdende samenwerking ligt heel wat moeilijker. Een laatste parameter is de behoefte aan een uniforme boekhouding.

De heer Luc Martens : De vraag om ieder kind op gelijke voet te behandelen, wordt hier ernstig bezwaard door er bepaalde voorwaarden aan te koppelen. De heer Van Baelen stelt het voor alsof de boekhouding van de scholen op dit moment onduidelijk is. Dat is niet waar, de vraag naar een transparante boekhouding is achterhaald door de nieuwe federale wet op de vzw's.

Op deze manier wordt de verbintenis van de regering om alle leerlingen gelijk te behandelen, gehypothekerd. CD&V heeft trouwens helemaal geen problemen met objectief vast te stellen bijkomende lasten die de school op zich neemt.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik begrijp de heftige reactie van de heer Martens niet.

Inzake de onderwijsvrijheid bestaat er binnen de vijf werkgroepen weinig eensgezindheid over de rol die daar voor de gemeenten is weggelegd. Er is sprake van verzelfstandigde officiële scholen, maar de rol van de gemeenten loopt uiteen van belangrijk tot louter faciliterend en coördinerend.

Er moet ook voldoende aandacht gaan naar de kleine onderwijsverstrekkers, de projectscholen en de scholen in het Brusselse. De keuze van de ouders moet gewaarborgd worden, zowel op inhoudelijk, sociaal als economisch vlak.

Zeer belangrijk is ook de uitbouw van netwerken tussen scholen onderling en tussen scholen en andere maatschappelijke actoren. Deze uitbouw moet een oplossing bieden voor het gebrek aan motivatie, het welbevinden bevorderen en doorstroming mogelijk maken. Op deze manier wil men ook al te grote verschillen tussen scholen opvangen. De uitbouw van deze netwerken impliceert dat de centrale overheid zich wat terugtrekt. Zij moet een samenwerking met andere departementen uitbouwen, een algemeen kader scheppen en de netwerking stimuleren.

Hoopvol wordt uitgekeken naar de draaischijffunctie die de school in de lokale omgeving op zich moet nemen.

De lokale overlegplatformen moeten ondersteund en begeleid worden om meer gelijke kansen te creëren. Netwerken betekent dat de scholengemeenschappen uitgebouwd worden. Een netwerk moet zich niet alleen op het pedagogische aspect richten, maar ook op de infrastructuur.

Een school moet een zelfstandige structuur worden die zichzelf evalueert. Autonomie kan pas als het schoolbestuur en de directeur begeleid en voortdurend bijgeschoold worden. Scholen willen autonoom en verantwoordelijk beslissen over hun financiën, pedagogisch project en personeelsbeleid. Het schoolbestuur moet ten slotte democratisch verkozen worden zodat de leden actiever betrokken worden bij het bestuur.

Als we aan kwaliteit denken, mogen we niet alleen aan het eindproduct denken maar ook aan het proces. Het aanbod moet leerlinggericht zijn en aansluiten op de interesses en capaciteiten van onze leerlingen. Iedereen leek het eens over de middenscholen die een polyvalente eerste graad zouden aanbieden. Alvorens de leerlingen definitief moeten kiezen, worden hun trajecten en projecten aangeboden.

De directeur moet een sturende rol vervullen en de rol van de leerkracht dient maatschappelijk herzien te worden. (*Applaus bij de VLD, sp-a, AGALEV en VU&ID*)

De heer Julien Librecht : Ik wil hier geen boom opzetten over het feit dat het Vlaams Blok niet aan de rondetafelconferentie mocht deelnemen, maar wil iedereen toch nog eens herinneren aan mijn interpellatie van eind vorig jaar waarin ik stelde dat deze uitsluiting ingaat tegen elk politiek fatsoen. Omdat onderwijs het partijpolitieke belang overstijgt, vroeg ik toen te luisteren naar de mensen en niet naar belangengroepen. Een aantal commissieleden deelde mijn mening.

Als ik de eindrapporten lees, merk ik dat de rondetafelconferentie alleen maar het beleid heeft voorbereid. Wij vertegenwoordigen 600.000 mensen, maar mochten niet deelnemen. Ik vraag me overigens af hoe andere partijen zouden reageren mochten ze uitgesloten worden.

Wij hadden ons in een hoekje kunnen terugtrekken of onze frustratie van de daken schreeuwen. Maar we hebben ervoor gekozen om in alle stilte een alternatieve rondetafelconferentie te organiseren met de mensen die wij vertegenwoordigen. We hebben eerst een enquête gestuurd naar een zo breed mogelijk publiek. De respons was heel bemoedigend. Op basis van die enquête hebben we een sneuveltekst geschreven, die de basis was voor de rondetafelconferentie.

Ik krijg een heel apart gevoel van binnen als ik terugdenk aan de warme sfeer op de alternatieve rondetafelconferentie. Praktijkmensen offerden hun weekends op om uit idealisme na te denken over de toekomst van het onderwijs. Ik voel me vereerd omdat ik hun woordvoerder mag zijn en zal minister Vanderpoorten straks onze alternatieve besluiten overhandigen. Onze besluiten zullen wellicht vlug in de onderste lade belanden, maar ook de officiële tekst zal daar dra vergelen.

Ik las met grote aandacht de eindrapporten van de diverse werkgroepen. Onder meer de werkgroepen Gelijke Kansen en Kwaliteitsonderwijs hanteren zinnige uitgangspunten, maar verzanden in hermetisme en betweterigheid. Praktijkmensen hebben niets aan oeverloos en vrijblijvend gepraat.

De conclusies van onze alternatieve rondetafelconferentie daarentegen zijn beknopt en focussen op de essentie : optimale in plaats van gelijke kansen, leerlinggebonden financiering en sociale cohesie.

Een beperkte rondetafelconferentie met voornamelijk praktijkmensen was beter geweest. Ze had de concrete behoeften kunnen synthetiseren en met alle actoren op haalbaarheid kunnen toetsen. Nu heeft men enkel tijd gewonnen en de gemoederen gesust.

De werkgroep Kwaliteitsonderwijs stelt terecht dat er een aanzienlijke groep gedemotiveerden zijn, ook in het algemeen secundair onderwijs. Er moet ingegrepen worden in de kern van het onderwijs. Er heerst verbale chaos. Alle partijen hebben een hyperkinetische streefdrang. Moedige standpunten en beslissingen zijn noodzakelijk. Leraars reageren immers tegen actuele misvormingen die het onderwijswerk onmogelijk maken. Men komt tegen het falend onderwijsbeleid in opstand. Misschien is gedegen parlementair werk wel de juiste weg.

Ik heb getracht eerlijkheid in dit midden te brengen. Het is niet rechtvaardig dat de verkozenen van bepaalde partijen buiten spel gezet worden. Er is te weinig emotie in dit parlement. Daarmee bedoel ik begrip hebben voor het dagelijkse lot van de medemens. Ik wens de minister die emotie toe. (*Applaus bij het VB*)

Mevrouw Hilde Claes : In dit debat over de rondetafelconferentie Leerplichtonderwijs zijn al heel wat onderwerpen aan bod gekomen. Ik betreur wel dat de eerste drie kwartier van het debat werden gewijd aan de procedure van de rondetafelconferentie. Het onderwijs verdient beter. De nadruk van het debat moet liggen op de inhoud.

De heer Martens verdeelde zijn betoog in drie hoofdstukken. Het eerste zou ik willen omschrijven als wind : de heer Martens probeerde een storm te veroorzaken in een glas water. Het tweede deel gaat over lucht en mystiek en is dus per definitie zeer wazig. In het derde deel komt hij dan uiteindelijk tot de inhoud.

We beschikken vandaag over vijf eindrapporten van de rondetafelconferentie. De conclusies zijn uiteenlopend, maar bevatten toch veel interessante keuzes. Beleidsmakers kunnen zich op dit document baseren wanneer ze prioriteiten stellen voor de toekomst.

Eerst wil ik tijd maken voor enkele algemene beschouwingen. Door de expansie van de kennismaatschappij en de ontwikkeling van informatie- en communicatietechnieken zijn nieuwe vormen van ongelijkheid ontstaan in onze maatschappij. De grote kloof tussen hoog- en laaggeschoolden heeft voor de betrokkenen belangrijke gevolgen op het vlak van werk, inkomen, huisvesting en kansen op sociaal en cultureel vlak. Kinderen van hooggeschoolden komen in de beste scholen terecht en krijgen zo meteen betere startkansen.

Uit het rapport van Unicef dat gisteren verschenen is, blijkt dat er in België een zeer grote kloof is tussen de gemiddelde en de zwakke leerling, namelijk een leerachterstand van vijf jaar. In Vlaanderen heeft die kloof vooral te maken met de trend om leerlingen samen te zetten naargelang hun achtergrond. Bij de bespreking van het decreet op de gelijke onderwijskansen had sp.a al gepleit voor een gemengde schoolpopulatie.

Het rapport van Unicef bevestigt nu dat standpunt. Tal van onderzoekers, onder meer professor Elchardus, hebben aandacht besteed aan de culturele verschillen die het gevolg zijn van het onderwijsniveau. Het is niet duidelijk hoe we de kloof tussen de hoog- en de laaggeschoolden moeten dichten, maar een samenwerking op meerdere fronten is zeker nodig. Het onderwijs moet daarin een belangrijke rol spelen.

In ons land is de deelname aan het onderwijs zeer hoog, ook op jonge leeftijd. Het hoger secundair onderwijs wordt beschouwd als een startkwalificatie. Ook daar is de participatie zeer hoog. Gezien er een leerplicht is tot 18 jaar, is dat ook niet te verwonderen. Ondanks die leerplicht is er echter een hoge - 16 tot 20 procent - ongekwalificeerde uitstroom. In vergelijking met het OESO-gemiddelde scoren we goed. De vergelijking met de EU-landen, en zeker die met onze buurlanden, kunnen we echter minder goed doorstaan.

De heer Ludo Sannen : Met cijfers moeten we voorzichtig zijn. Het Unicef-rapport sprak van een leerachterstand van vijf jaar. Het grote verschil tussen het gemiddelde en de laagst geschoolden kan ook te maken hebben met de grote deelname aan het hoger onderwijs.

De niet-gekwalificeerde uitstroom is inderdaad groot, maar dat houdt verband met de manier waarop het onderwijs is georganiseerd. Tot nog toe kan men alleen op het einde van het secundair onderwijs een diploma behalen. Nu wil men werk maken van een systeem waarbij er na enkele jaren van studie al bepaalde certificaten kunnen worden behaald. Men mag niet de indruk wekken dat het Vlaamse onderwijs bij de slechtste is van heel Europa.

Mevrouw Hilde Claes : Ik betwist de nuancering van de heer Sannen niet. Hierover kunnen we later een inhoudelijk debat hebben.

Eén op de zes jongeren verlaat het onderwijs als laaggeschoolde. Uit studies over de deelname aan het volwassenenonderwijs is ook gebleken dat laaggeschoolden zich later nog weinig bijscholen. Blijkbaar hebben ze echt een afkeer gekregen van het onderwijs.

Het is niet de bedoeling dat iedereen hooggeschoold wordt. Er zal altijd wel nood zijn aan mensen die eenvoudige taken op zich nemen. Het onderwijs moet zich echter inspannen om aan iedereen een basis te geven zodat hij of zij op een volwaardige wijze kan deelnemen aan de samenleving. Het moet er ook voor zorgen dat niet de afkomst, maar wel de bekwaamheid en de interesse bepalend zijn voor de schoolloopbaan.

De inspanningen voor meer gelijke onderwijskansen hebben niet geleid tot het verhoopte resultaat. De ongelijkheden nemen zelfs schrijnende vormen aan. Sp.a wil dat er uit deze studie conclusies worden getrokken. De nadruk moet liggen op drie elementen : de financiering, de kosteloosheid en de kwaliteit.

Ook op het vlak van de financiering is de idee van gelijke kansen voor alle kinderen een zeer belangrijke factor.

Prioriteit gaat naar de uitwerking van een volledig nieuw financieringsmechanisme dat ons in staat stelt alle kinderen op te vangen en hun problemen te voorkomen.

Toen we met de heer Sannen aan tafel zaten om de financiën te bespreken was er een duidelijke consensus over het feit dat er meer middelen naar het onderwijs moeten. Van 5 procent van het BRP nu, naar 6,5 of zelfs 7,5 procent in de toekomst. Er was ook overeenstemming over de noodzaak van een volledig nieuw financieringsmechanisme. Waar we het echter niet over eens waren is de concrete invulling van dat mechanisme.

Het uitgangspunt voor het nieuwe financieringssysteem is dat ieder kind ongelijk geboren wordt. In de huidige situatie wordt deze ongelijkheid op school bestendig : het onderwijs is zeer selectief en de budgetten zijn te beperkt om de ongelijkheid recht te trekken. We moeten af van de financiering in de gesloten enveloppes. Projecten als OVB en ZVB waren op zich wel nuttig omdat leerkrachten en leerlingen met ongelijkheid leerden omgaan, maar die ongelijkheid werd er niet door rechtgetrokken : de noden waren immers groter dan de middelen.

In het decreet over gelijke kansen in het onderwijs lees ik dat 1,3 procent van de middelen naar zorgcoördinatie zou gaan, terwijl studies aantonen dat procent van de leerlingen extra zorg nodig heeft.

De heer Luc Martens : De voorbije dagen hebt u hier in de Commissie voor Begroting met geen woord over gerept : hoe komt het dat u dat ongenoegen nu ineens op het podium komt uiten ?
(*Applaus bij CD&V*)

Mevrouw Hilde Claes : Ik had de minister van Onderwijs een aantal concrete vragen gesteld en heb het antwoord afgewacht om in mijn discours van vandaag te verwerken.

Het nieuwe financieringsmechanisme moet de discussie over de netten overschrijden, en in de eerste plaats in het belang zijn van alle kinderen.

De sp.a-fractie is geen voorstander van een gelijke financiering voor elke leerling : leerlingen zijn immers niet gelijk. Wat wel moet meespelen zijn de specifieke kenmerken van de leerlingen én van de scholen.

Het is hoog tijd effectief werk te maken van dit nieuwe financieringssysteem. Dit kan niet op korte tijd : daarom is het belangrijk een concreet tijdspad uit te tekenen.

Een tweede belangrijk punt bij de realisatie van gelijke kansen binnen het onderwijs is de kosteloosheid. De kosteloosheid van onderwijs die de Belgische grondwet voorschrijft is slechts theorie : lesmateriaal, gereedschap (in BSO en TSO), uitstappen, verplaatsing... zijn een zware last voor sociaal-economisch zwakkere gezinnen. Deze laatste groep heeft bovendien vaak kinderen in de duurste richtingen : TSO en BSO.

Studiebeurzen zijn een druppel op een hete plaat : zij dekken slechts een vijfde van de werkelijke studiekosten, en worden door onwetendheid vaak niet eens aangevraagd.

De studiekosten moeten drastisch naar beneden, liefst herleid worden tot nul. Zij moeten voortaan gedragen worden door de gemeenschap, maar de kwaliteit van het onderwijs mag daar zeker niet onder lijden.

In het kader van die kosteloosheid pleit sp.a ook voor gratis verplaatsing : met het openbaar vervoer waar het kan, met een goed uitgebouwd leerlingenvervoer waar het moet. Dit laatste zal vooral nodig zijn voor -12 jarigen en op plaatsen waar het openbaar vervoer ontoereikend is.

Gemeenschappelijk vervoer van en naar school is niet alleen kostenbesparend : het is ook veiliger, milieuvriendelijker en het kadert beter in de idee van gelijke kansen.

– *De heer André Denys, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

Het realiseren van de kosteloosheid vergt zware budgettaire inspanningen. Daarvoor moet een stappenplan worden uitgewerkt.

De heer André Moreau : Het klopt dat kinderen van bij de geboorte ongelijk zijn. Wie is daarvan de oorzaak ? Ik ben het ermee eens dat alle kinderen gelijke kansen moeten krijgen. Het gelijkekansenbeleid van de minister is erop gericht om de achterstand van bepaalde kinderen weg te werken. De regering maakt meer middelen vrij om gelijke kansen te realiseren. Het werk van de laatste jaren is erop gericht om onderwijs op maat te verstrekken. Ik begrijp dan ook niet dat mevrouw Claes daarover niets positief zegt. Het beleid van de minister is erop gericht om elk talent maximaal te ontplooien. Daarover kan iedereen het toch eens zijn. (*Applaus*)

Mevrouw Hilde Claes : Dat klopt, maar sp.a wil verder gaan en een ander financieringsmechanisme uitwerken. Verder heb ik niet alleen negatief gesproken over de minister.

Een stappenplan is noodzakelijk. Dat dient vier accenten te leggen, namelijk extra middelen voor het basisonderwijs, een maximumonderwijsprijs, gratis openbaar vervoer voor het woon-schoolverkeer en een praktijkfonds voor het technische, beroeps- en kunstonderwijs.

De eerste fase van het stappenplan bestaat uit het definiëren van de kosteloosheid. Wat wordt daaronder verstaan ? Ik verwijs naar de resolutie die vorig jaar werd gestemd en waarin de vraag werd gesteld om een definitie van kosteloosheid te geven.

Tijdens de begrotingsbespreking in de commissie Onderwijs stelde de minister dat ze alle schoolreglementen zou opvragen om een zicht te krijgen op de kostprijs die de scholen aanrekenen. Op basis daarvan zou een definitie worden uitgewerkt. Anderzijds stelde de minister ook dat ze in het participatiedecreet zou inschrijven dat de ouders inspraak krijgen bij de opmaak van het schoolreglement. Het kan niet dat de minister wacht tot het participatiedecreet inwerking treedt vooraleer ze de verschillende schoolreglementen opvraagt. Om tot een definitie van kosteloosheid te kunnen komen moeten de schoolreglementen zo vlug mogelijk worden opgevraagd.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het departement Onderwijs zal samen met het HIVA een aselecte steekproef van de schoolreglementen uitvoeren.

Mevrouw Hilde Claes : Een beleid dat gelijke onderwijskansen wil realiseren, dient ook oog te hebben voor de kwaliteit. Uit internationaal onderzoek blijkt dat de kwaliteit van het Vlaamse onderwijs goed scoort, maar dat het welbevinden van de leerlingen zeer laag ligt, dat de Vlaamse leerlingen niet begrijpend leren, dat de ongekwalificeerde uitstroom zeer hoog ligt en dat er een sterk watervalstelsel bestaat.

Om de kwaliteit in het onderwijs te verhogen legt de sp.a de volgende klemtonen : het maximaliseren van de leerwinst, meer kansen op inspraak van ouders en leerlingen, de leraar als professional en de herwaardering van het BSO en TSO.

Wat het maximaliseren van de leerwinst betreft verwijs ik naar het verslag van de werkgroep 'Kwaliteit' van de rondetafelconferentie en naar het rapport van de Koning Boudewijnstichting. Daaruit blijkt dat men de nadruk moet leggen op de leerwinst en niet alleen op de leerresultaten om de leerlingen meer te motiveren. Het puntenrapport moet worden afgeschaft en worden vervangen door een voortgangsrapport.

– *De heer Johan De Roo, eerste ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

De heer Eric Van Rompuy : Wat is de politieke conclusie van de rondetafelconferentie ? Wat kan er op korte termijn worden gerealiseerd ?

Mevrouw Hilde Claes : Dankzij de rapporten van de werkgroepen kennen we het standpunt van alle betrokkenen en kunnen we politieke prioriteiten stellen. Dat is de bedoeling van dit debat en van dit parlement.

Verder vragen we meer garanties inzake de inspraak van leerlingen en ouders. De leraar moet een andere taak krijgen : in plaats van kennis over te dragen dient hij de leerlingen te begeleiden.

Mijn partij koestert hoge verwachtingen op het vlak van het doorbreken van de ongelijkheid van kansen op basis van sociale afkomst. We moeten daarom de vraag durven stellen of de middelen wel efficiënt worden besteed en of met dezelfde middelen niet meer kan worden gedaan. Daarvoor is er nood aan een netoverschrijdende dialoog, met respect voor eenieders eigenheid en autonomie. De vorm van deze dialoog laten we over aan de lokale actoren, maar de overheid moet deze dialoog met alle middelen ondersteunen.

Ik sluit af met de stelling dat er nog meer middelen voor het onderwijs nodig zijn om te realiseren waar Vlaanderen recht op heeft: dat het Vlaamse onderwijs tot de wereldtop behoort. (*Applaus bij sp·a*)

De heer Ludo Sannen : Ik zal me in mijn uiteenzetting beperken tot de inhoud en de totstandkoming van de rapporten over het onderwijspersoneel en de financiering. Ik onderschrijf de ongerustheid van CD&V dat er dringend werk moet worden gemaakt van een eindrapport door de centrale werkgroep, dit om te vermijden dat deze rondetafelconferentie een bezigheidstherapie is geweest.

Het is de verdienste van minister van Onderwijs Vanderpoorten dat ze erin geslaagd is een maatschappelijk debat over het onderwijs op gang te brengen. Aan deze rondetafelconferentie hebben vijftig organisaties, die de traditionele gesprekspartners overschrijden, op een volwaardige manier kunnen deelnemen.

In het voorafgaand debat over de inhoud van de rondetafelconferentie ging de aandacht van sp·a vooral uit naar de gelijke kansen van alle leerlingen en een financiering op basis van socio-economische criteria, die van de VLD naar een andere invulling van het pluralistisch onderwijs en die van CD&V naar een gelijke financiering. Voor Agalev is de centrale positie van de leraar cruciaal, het is immers de leerkracht die uiteindelijk alles in de praktijk zal moeten brengen.

Voor ons was de werkgroep die het had over het onderwijspersoneel dan ook de belangrijkste. Maar het eindrapport was ontgoochelend. Zo was het eerste item gewijd aan de directie en kwamen de leerkrachten maar op de tweede plaats.

De heer Dirk De Cock : Ik wijs erop dat in de politieke stuurgroep die de thema's van de conferentie heeft vastgesteld, het thema personeel als een hete aardappel steeds werd doorgeschoven. Voor het feit dat de leerkrachten maar op de tweede plaats komen, is een praktische verklaring. Zij hadden meer tijd nodig voor hun standpuntverklaring, terwijl die van de directies al klaar was.

De heer Ludo Sannen : We moeten ervoor zorgen dat er in de toekomst voldoende leerkrachten zullen zijn. Hiervoor hebben we maatregelen nodig die leerkrachten de vrijheid en autonomie geven om echt leerkrachten te zijn. Zij moeten de leerlingen kunnen aanspreken op hun leerkracht. Dat neemt niet weg dat het onderwijs ook andere uitdagingen moet aankunnen, dat leerkrachten een luisterend oor moeten bieden en problemen kunnen detecteren, maar tegenover deze opdrachten moeten middelen en extra uren staan.

De leraar moet zich gewaardeerd voelen doordat hem het vertrouwen, de autonomie en de ruimte wordt gegeven om zijn loopbaan op een andere manier in te vullen. Dit brengt met zich mee dat we aan de stringente en te streng afgebakende regelgeving moeten durven knabbelen. We hebben flexibiliteit nodig.

De werkgroep gaat in zijn conclusies niet ver genoeg. We moeten durven loskomen van de urenopdracht en resoluut kiezen voor een schoolopdracht. Een belangrijke voorwaarde daarbij is voldoende bestuursbekwaamheid van de directie.

Leerkrachten moeten ook meer worden betrokken bij het uittekenen van het schoolbeleid. CD&V is blijkbaar van mening dat de inrichtende machten de spilfiguur zijn. Niets is minder waar : leerlingen, ouders, leerkrachten en directie moeten het schoolbeleid uittekenen.

Het beroep van leerkracht moet weer boeiend worden. Er zijn verschillende manieren waarop we dit kunnen realiseren. We kunnen zorgen voor een differentiatie in seniors en juniors, mentoren invoeren en voorzien in in de tijd beperkte uitstapmogelijkheden. We moeten er ook voor zorgen dat mensen uit het bedrijfsleven makkelijker de overstap maken naar het onderwijs. Waarom niet ervoor zorgen dat iemand 20 procent minder kan gaan werken bij zijn bedrijf om die tijd door te brengen in het technisch of beroepsonderwijs ?

VEV en Unizo zijn toch al langer vragende partij voor een betere aansluiting van de onderwijsopleidingen op het bedrijfsleven ?

Als we mensen uit de private sector in het onderwijs willen binnenloodsen, zullen we de huidige anciënniteitsbeperking moeten wegwerken. Die maakt de overstap immers financieel onaantrekkelijk.

Met uitzondering van de sp-a ging iedereen akkoord met de uitgangspunten van de commissie Financiering : elke leerling staat centraal en elke leerling heeft recht op gelijke financiering. Uiteraard hebben leerlingen met specifieke behoeften recht op bijkomende financiering, maar de discussie daarover mag niet uitmonden in een discussie over parameters. De studie van Deloitte & Touche was op dat vlak duidelijk : een drietal parameters volstaan.

Een nieuw financieringssysteem invoeren zal echter tijd vergen want ook op korte termijn moeten alle netten voldoende middelen krijgen.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mevrouw Claes heeft niets nieuws gezegd. Ik ben het eens met de heer Sannen dat leerkrachten onze kinderen in de eerste plaats leer-kracht moeten geven, maar voor de rest herhaalt hij de bekende standpunten.

Uiteraard moeten alle netten ook op korte termijn over voldoende middelen beschikken, maar dat betekent niet dat we het nieuwe financieringssysteem mogen blijven uitstellen. Hoe lang vraagt CD&V al om een stappenplan ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Iedereen is het erover eens dat we de onderwijsfinanciering moeten hervormen. Ik heb vorige week nog gezegd dat het stappenplan wordt uitgevoerd.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mevrouw Claes is het daar niet helemaal mee eens. Zij heeft behoorlijk wat kritiek op het gelijkekansendecreet.

Minister Marleen Vanderpoorten : Dat er een nieuw systeem moet komen, daar is iedereen het over eens. We discussiëren alleen maar over de manier.

De heer Ludo Sannen : Agalev houdt zich aan het regeerakkoord.

Mevrouw Hilde Claes : Sp-a gaat wel akkoord met het gelijkekansendecreet en met de ondersteuningsmaatregelen. Alleen zouden wij het financieringsmechanisme grondiger willen hervormen.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mocht ik evenveel kritiek hebben op het gelijkekansendecreet, dan had ik het niet goedgekeurd.

Mevrouw Hilde Claes : Wij stellen vast dat er in onvoldoende middelen wordt voorzien voor ondersteuning. Meer niet.

De heer Gilbert Van Baelen : Voor wat de studie van Deloitte&Touche betreft, is iedereen het over twee zaken eens. Er zijn tendensen en men kan wetenschappelijke bedenkingen maken bij studie.

De heer Gilbert Vanleenhove : Wij zijn het niet mee eens met de tweede conclusie. Bovendien heeft minister Vanderpoorten de studie aanvaard.

De heer Gilbert Van Baelen : Op de hoorzitting heeft iedereen vernomen dat men wetenschappelijke bedenkingen kan maken bij deze studie.

Wil CD&V dat de lineaire maatregelen, bijvoorbeeld in het kader van het gelijkekansendecreet, allemaal volgens het afgesproken groeipad worden uitgevoerd ?

De heer Ludo Sannen : Agalev gaat akkoord met de uitgangspunten van de werkgroep Financiering maar heeft wel vragen bij de linearisering in het secundair en het basisonderwijs. Voorts beschouwen wij het bruto regionaal product (BRP) als relatief en verkiezen wij te investeren in functie van de ons omringende landen.

De heer Lucien Suykens : De huidige begroting volstaat inderdaad niet om alle onderwijsbehoeften te bevredigen maar moeten we daarom de gestegen onderwijsbegroting niet goedkeuren ? We maken de vergelijking met het BRP omdat vergelijken met de volledige begroting geen zin heeft. De Vlaamse bevoegdheden zijn immers uitgebreid.

De ons omringende landen investeren inderdaad meer in hun basisonderwijs. Maar als we een groter percentage van het BRP in ons onderwijs investeren, zullen we er wel in slagen alle behoeften te bevredigen.

De heer Ludo Sannen : De vijf boeiende rapporten moeten op korte termijn resultaat opleveren. Anders was de rondetafelconferentie verloren tijd. (*Applaus bij de VLD, sp-a, AGALEV en VU&ID*)

De heer Dirk De Cock : De rondetafelconferentie maakte het mogelijk om met alle geledingen te praten over leerplichtonderwijs. Dat is de verdienste van de minister. Er was alom discussie over onderwijs. Wel waren er een aantal onduidelijkheden. Zo was het niet uit te maken of CD&V en N-VA de conferentie al dan niet verlaten hadden.

Als co-voorzitter van de werkgroep Personeel heb ik erover gewaakt dat alle geledingen evenwichtig aan bod konden komen. Vooral de grote organisaties hielden zich niet aan het tijdschema. Het is belangrijk dat de politieke stuurgroep nu snel tot conclusies komt.

De participatie en de ondersteuning van de administratie, vooral op digitaal vlak, waren hoogstaand. De rondetafelconferentie was nuttig maar toch ontgoochelend. Het water tussen het vrij en gemeenschapsonderwijs bleek eens te meer te diep. De huidige leidende figuren zijn nog te verkrampd. Ze zouden moeten durven vernieuwen.

Spirit gaat de discussie niet uit de weg. De conclusies van de studie over de objectiveerbare verschillen worden echter te pas en te onpas opgevoerd. De financiële verschillen nemen af, maar waarschijnlijk zullen ze nooit verdwijnen. De oneigenlijke discussie heeft in elk geval als voordeel dat ze geleid heeft tot het inzicht dat elk kind recht heeft op een gelijke basissubsidie.

Wat de kosteloosheid van onderwijs betreft, zijn er al belangrijke stappen genomen voor het basisonderwijs, maar ook het leerplichtonderwijs tot 18 jaar moet onder de loep genomen worden.

We pleiten ervoor dat scholen gesubsidieerd worden op basis van een aantal parameters. De graad van participatie van de verschillende geledingen kan een voorwaarde zijn. Het is belangrijk dat jonge mensen burgerzin, democratie en tolerantie bijgebracht wordt. Dat kan enkel door van jongs af een aantal vaardigheden in te oefenen. Als scholen democratisch functioneren en alle basispartners mee laten beslissen, verdwijnen de netten automatisch op de achtergrond.

Automatisch verschijnt dan een pluralisme dat op plaatselijke leest geschoeid is en dynamisch en realistisch is. Tegen maatregelen waarover overlegd is, worden minder inbreuken gepleegd. Participatie kan op elk niveau en op elke leeftijd. Hoe jonger de leerlingen, hoe meer ouders betrokken worden.

Alle internationale rapporten wijzen op de cognitieve kwaliteit van ons onderwijs, maar ook op het lage welbevinden. Jongeren moeten vakbekwaam zijn, maar ook flexibel en inventief. De oude competitiviteit moet vervangen worden door groepsgericht leren, samenwerking als volwaardige individuen. In zo'n systeem leert iedereen aan elk ander en begeleidt de leraar, als lid van de groep, het proces. Zo stijgt het welbevinden. Dat moet in de lerarenopleiding aan bod komen.

Het opleidingsniveau is een centrale breuklijn en veroorzaakt een duale maatschappij. Iedereen moet gelijke kansen krijgen op goed onderwijs. Afkomst mag niet bepalend zijn voor de studiekansen. De scholen bieden

geen aangepast antwoord op de problemen van allochtonen. Ze concentreren zich te weinig op capaciteiten en te veel op resultaten. De oorzaken van de sociale achterstand, onder meer taalachterstand, moeten weggewerkt worden.

Volgens Spirit moeten scholieren en hun ouders bij voorrang de kans krijgen om Nederlands te leren. Dat moet gelden vanaf de kleuterschool. Scholen met veel anderstalige leerlingen moeten daarvoor bijkomend gefinancierd worden. Het is overigens de vroege instroom die zorgt voor de goede Vlaamse score in OESO-verband.

De heer Frans Ramon : In de economische wereld zou men de onderwijsconferentie bestempelen als een stop and go. Het woord stop duidt op de inspanning om te denken op middellange termijn, het woord go betekent dat men vervolgens met de resultaten aan de slag moet gaan.

Ik wil dieper ingaan op de drie K's : keuze, kansen en kwaliteit. Eerst zal ik het hebben over de kwaliteit. In de eindconclusies van de rondetafelconferentie werd de nadruk gelegd op het belang van kwaliteitsvol onderwijs. Daarbij moet er niet alleen aandacht zijn voor de kwaliteit van het eindproduct, maar ook voor die van het proces, onder meer de leerwinst van leerlingen, het welbevinden van leerlingen en leerkrachten, het omgaan met kwetsbare leerlingen.

De aandachtspunten van mijn partij zijn de schoolparticipatie, de opwaardering van het technisch en het beroepsonderwijs en de aandacht voor curricula.

De volgende groene aandachtspunten zijn opgenomen in de eindnota : de aandacht voor het proces, het principe van de autonome middenschoolen als middel om te voorkomen dat leerlingen te vroeg in een bepaalde richting terecht komen en de ruimte die scholen krijgen om eigen curricula te ontwerpen.

Er zijn echter geen concrete oplossingen voor het probleem van de ongekwalificeerde uitstroom. Mogelijke manieren om daaraan te verhelpen zijn volgens ons de erkenning van elders verworven competenties, de modulaire onderwijsopbouw en de studieoriëntering.

Inzake de opwaardering van het technisch en het beroepsonderwijs zijn er volgens ons te weinig concrete voorstellen. De studie van de Koning Boudewijnstichting, Accent op talent, zal wellicht een stap in de goede richting zijn.

Het thema participatie aan het schoolbeleid werd volgens ons te weinig uitgediept. Structuren volstaan daarbij niet : een goede participatie heeft ook met de cultuur van de school te maken.

De gelijke kansen op school zijn essentieel voor de groenen. Concrete groene strijdpunten in deze werkgroep waren de zorgverbreding, de differentiatie van studierichtingen, een modulair uitgebouwd onderwijssysteem en de mogelijkheid om een deel van het curriculum te onderwijzen in een vreemde taal.

Elke school wordt geconfronteerd met zorgvragen. Wij zijn voorstander van een lineaire vergoeding voor elke school op basis van het leerlingenaantal.

De differentiatie van de studierichtingen zijn een ander strijdpunt. Men is het erover eens dat de keuze van de studierichting uitgesteld dient te worden tot de tweede graad van het secundair onderwijs. Zo wordt de kans groter dat de oriëntering niet het gevolg zal zijn van een watervalstelsel of van financiële problemen. Dat houdt ook verband met het principe van de autonome middenschool. Met een modulair opgebouwd onderwijssysteem kan men voorkomen dat leerlingen uit het onderwijs verdwijnen zonder dat hun kennis en vaardigheden worden erkend. De experimenten moeten snel worden geëvalueerd en uitgebreid naar andere richtingen.

Ook het streven naar een gemengd lerarenkorps is voor ons een strijdpunt. Voor Brussel hebben we voorgesteld dat een deel van het curriculum in een vreemde taal zou kunnen worden onderwezen. Men is ons hierin niet gevolgd. Een aanpassing van het gelijkkekansendecreet is in Brussel wel mogelijk.

De werkgroep heeft aanbevelingen geformuleerd voor de vernieuwing van het onderwijs. Daarbij staat vooral de aandacht voor diversiteit, voor de eigen kwaliteiten van elke leerling, cruciaal.

In het rapport staat ook dat er meer aandacht moet zijn voor democratie, voor een brede basisvorming, voor het principe van de autonome middenschool en voor het versterkte beslissingsrecht van de leerlingen. Over de inspraak op klasniveau wordt echter niets gezegd.

De vrijheid van onderwijs is één van de basisprincipes voor de organisatie van het onderwijs in Vlaanderen. Ik heb deelgenomen aan de werkgroep die zich over dit thema boog. Wij menen dat de tijd gekomen is om na te denken over een bredere invulling van dit begrip. Groene aandachtspunten waren de vrijekeuzeschool, waar elke mening wordt gerespecteerd, de rol van de gemeente als regisseur van het lokale onderwijsbeleid en de netoverschrijdende samenwerking.

Ik meen echter dat de werkgroep zich te behoudsgezind heeft opgesteld, dat ze zich te veel heeft gehouden aan de bestaande wetgeving. We kunnen het eens zijn met de standpunten over een netwerk van pluralistische scholen, over de invoering van een vak cultuurbeschouwing en over de versterking van de deskundigheid van de directeurs. We verschillen van mening over de opdracht van de gemeenten en van de CLB's die volgens ons netoverschrijdend moeten kunnen werken. (*Applaus bij de VLD, de sp-a, AGALEV en bij VU&ID*)

De heer Kris Van Dijck : Ik ben zeer ontgoocheld over de hele rondetafelconferentie. Mijn groep stond achter het regeerakkoord. We hadden de vaste ambitie om eindelijk rust te brengen in de onderwijssector. Nog voor de start van de rondetafel werden wij echter vervangen, ikzelf bijvoorbeeld in de commissie voor Onderwijs.

Deze regering is slecht : ik geloof minder en minder in de realisatie van het regeerakkoord.

Ik weet dat beleidsbeslissingen pas op termijn voelbaar zijn, maar wij hebben in het onderwijs nog altijd te kampen met tal van problemen die al hadden kunnen opgelost zijn : er is geen rust, nog steeds een lerarentekort, we hinken achterop wat investeringen betreft, één op de 8 leerlingen verlaat het onderwijs zonder getuigenschrift, leerlingen uit het deeltijds onderwijs zitten zonder werk, te veel leerlingen worden naar het buitengewoon onderwijs gestuurd, het lerarenberoep is niet aantrekkelijk, het onderwijs is niet kosteloos, er zijn te veel zittenblijvers, het onderwijs draagt bij tot de dualisering en er zijn specifieke problemen in Brussel en de faciliteitengemeenten. Dit zijn stuk voor stuk destabiliseringsfactoren die in stand gehouden werden.

De heer Ludo Sannen : U hebt toch de laatste drie begrotingen, dus de laatste drie jaren van het beleid mee goedgekeurd ?

De heer Kris Van Dijck : Zo lang ik in de meerderheid zat heb ik dat beleid ten volle mee gedragen. Maar ook binnen een meerderheid gebeurt het dat men als persoon niet volledig achter een bepaalde visie staat.

Ik vrees dat een groot aantal van hogergenoemde pijnpunten ook nu niet degelijk aangepakt wordt. De VLD wil rust brengen in het onderwijs onder het motto "durven vernieuwen". Men mag niet gaan vernieuwen om de vernieuwing. Men moet behouden wat kan en aanpassen en verbeteren waar het moet.

Ik ben de laatste om te zeggen dat de minister zelf niet mag reflecteren over onderwijs, maar het implementeren van visies duurt te lang : het is hoog tijd nu eerst eens te gaan uitvoeren wat reeds overeengekomen werd.

Ik betreur de uitspraak van de minister dat, indien ze zou moeten kiezen tussen leerlingen en leraars, ze het voor de leerlingen zou opnemen. Er moet immers niet gekozen worden tussen, maar voor beiden.

De rondetafel was teleurstellend, hoewel het opzet goed was en de volle steun van de N-VA kreeg. De conferentie zou uitmonden in een middellangetermijnvisie. Maar men talmde te lang en daarna moest alles ineens hals over kop gaan. De timing loopt duidelijk mank.

Inhoudelijk heb ik over het hele opzet geen slecht woord : de 48 participanten spraken met kennis van zaken, inzet en bekwaamheid. Er zijn duidelijke rapporten.

Er kwamen vijf krachtige boodschappen naar voren : scholen moeten pedagogisch minder bevoogd worden, echte middenscholen zijn beter om de leerlingen te helpen bij oriëntatie, gemeentescholen moeten meer zelfstandigheid krijgen, er moet veel meer geld komen voor infrastructuur en bij de evaluatie moet niet alleen het resultaat maar ook het proces bekeken worden. Vanuit de vrees dat een grotere zelfstandigheid voor gemeentescholen slechts een verschuiving is van de politieke inmenging moeten we blijven streven naar het wergwerken van de netdiscriminatie. Daarnaast moeten leerkrachten en directie geherwaardeerd worden.

De traditionele vrijheid van onderwijs werd door niemand in vraag gesteld, ondanks de krasse uitspraker van een bepaalde partijvoorzitter.

Er werd een consensus bereikt over de financiering die zou vastgelegd worden op 5 procent van het BRP. Daarmee kan het voor de N-VA niet ophouden : ze moet opgetrokken worden tot minstens 6 procent. Een tweede conclusie in consensus is een gelijke financiering van de verschillende netten.

Grote eensgezindheid bestaat ook over de kosteloosheid, de infrastructuur en de achterhaalde degressieve financiering.

Over de politieke aanpak ben ik niet te spreken : bepaalde dingen worden bewust vertraagd omdat de conclusies niet stroken met de visie van de regeringspartijen. Dit is natuurlijk het gevaar van een dergelijke rondetafel : soms komen er dingen uit de bus die haaks staan op wat politiek beoogd werd.

We kunnen alleen maar vaststellen dat de rust in het onderwijs nog niet is weergekeerd en dat er nog steeds spanningen zijn rond de financiering en rond de netten. Enkel het verlaten van de oude paden kan dit verhelpen.

Ten slotte : vorige zaterdag organiseerde de N-VA een colloquium over het onderwijs, samen met mensen van het veld. Daar werd spontaan het ontslag van de minister van Onderwijs geëist. Het is nu aan haar om zich te verdedigen door antwoord te geven op de zeer concrete vragen die hier gesteld werden. (*Applaus bij CD&V*)

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik voel me niet geroepen om een motie van een N-VA-colloquium te weerleggen. Ik ga wel in op een aantal zaken die de oppositie naar voren heeft gebracht.

De rondetafelconferentie is zeer belangrijk. De verslagen van de werkgroepen geven een inventaris van de standpunten van de verschillende deelnemende partners. Daardoor is het mogelijk om een goed zicht te krijgen op datgene waarover een consensus kan worden bereikt en welke discussiepunten er blijven. Dat is voor het beleid erg waardevol.

Het was niet eenvoudig om de rondetafelconferentie tot stand te brengen. Het is zeer positief dat uiteindelijk iedereen zijn stelling heeft kunnen verdedigen. De verslagen zijn voor het departement Onderwijs een referentiepunt. Zo kan worden nagegaan of een bepaald voorstel al dan niet haalbaar is. Ik heb veel bewondering en respect voor alle deelnemers. Verder wil ik ook de administratie van het departement Onderwijs bedanken voor het gepresteerde werk.

Ik ben altijd van plan geweest om als minister te blijven voortwerken tijdens de rondetafelconferentie. Het klopt dat de discussies over de discussienota's parallel liepen met de discussies in de werkgroepen van de rondetafelconferentie. Dat heeft veel tijdswinst opgeleverd.

Het is goed dat er veel gediscussieerd wordt over onderwijs. Door de verschillende argumenten naast elkaar te leggen kan een consensus worden bereikt en een beleidslijn worden uitgestippeld. Uit de verslagen van de werkgroepen en ook van de commissie Onderwijs blijkt dat er over heel wat principes gemeenschappelijke standpunten bestaan. Sommigen lijken dat te betreuren. Het is immers een feit dat de mogelijkheid om actie te voeren verdwijnt, als men het over bepaalde zaken eens kan worden.

Ik ben ervan overtuigd dat het onderwijsbeleid goed is. Mijn belangrijkste uitgangspunt is dat het goede mag blijven zoals het is, maar dat de knelpunten moeten worden weggewerkt. Uit internationaal onderzoek blijkt dat de knelpunten te maken hebben met de ongekwalificeerde uitstroom, de te lage geletterdheid, en de te grote kloof tussen diegenen die goed en diegenen die slecht presteren in het onderwijs. Een welvarende regio als Vlaanderen kan dat niet aanvaarden. Een belangrijke reden voor de lage geletterdheid is het lage welbevinden op school. Het beleid moet daarmee rekening houden en dat verhelpen.

Dit betekent ook dat er nog veel werk is op het vlak van het personeelsbeleid. Verder zal er moeten gesleuteld worden aan de lerarenopleiding en aan het secundair onderwijs.

Het eerste deel van de eerste fase van het decreet op het gelijkheidskansenonderwijs werd intussen uitgevoerd. Het tweede deel van die eerste fase - het toelatingsbeleid - en het deel met betrekking tot de zorgcoördinatie zullen in september 2003 uitgevoerd worden. Er zijn dus al heel wat stappen gezet.

Het is nodig dat er levenskrachtige scholen met polyvalente leraren komen. Mensen die begaan zijn met het zorgbeleid, maar ook met culturele en muzische vorming, met sport en communicatie met de buitenschoolse omgeving moeten de kern vormen van het basisonderwijslandschap.

Elk kind moet beter begeleid worden door elke leerkracht. Deze begeleiding moet al beginnen in het kleuteronderwijs, want dat is van primordiaal belang voor de gelijke onderwijskansen. Daar begint alles, ook eventuele achterstand. De afgelopen 3 jaar heeft men alvast keihard aan een verbeterde begeleiding gewerkt en daar werden ook veel middelen voor ingezet.

Om dit alles te bereiken moeten de verschillende scholen hechter gaan samenwerken. Dit komt niet alleen de administratie ten goede. Door een betere samenwerking kunnen de leerkrachten ook meer van elkaar leren. Men moet dus afstappen van het zuivere hokjesdenken. Deze nauwere samenwerking doet niets af aan de pedagogische identiteit van elke school, die wordt beschreven in het pedagogisch project. Maar dat staat materiële en administratieve samenwerking niet in de weg.

Het zijn overigens de scholen zelf die vragen dat er netwerken zouden uitgebouwd worden. Er moeten trouwens niet alleen netwerken uitgebouwd worden tussen de verschillende scholen maar ook tussen de scholen en de maatschappij. Bij dit laatste is er bijvoorbeeld een rol weggelegd voor de welzijnssector. Enkel op deze manier kan de open leefschoon gerealiseerd worden.

Men mag overigens niet denken dat de regering voortdurend zelf zaken uitvindt en poneert. Vele voorstellen en ideeën zijn immers een uitwerking van zaken die in de praktijk al gegroeid zijn.

Voor de kosteloosheid van het onderwijs moet een meerstappenplan uitgewerkt worden. De eerste stap werd al gezet. Ouders kregen zicht op de kosten die zij gedurende het schooljaar mogen verwachten, door de verplichte opname daarvan in het schoolreglement. Met een steekproef zal men er dit jaar voor de eerste keer in slagen om een beeld te krijgen van de kosten voor het basis- en secundair onderwijs. Pas nu zal men te weten komen op welke manier bepaalde kosten tot stand komen. Nodeloze kosten, zoals bijvoorbeeld een calculator die elk jaar moet vernieuwd worden, zullen op die manier vermeden kunnen worden. Zij zijn het gevolg van ontbrekend overleg tussen leraren van opeenvolgende jaren. Het is de bedoeling dat ouders en andere participanten, eens zij een correct beeld hebben van het kostenplaatje, kunnen discussiëren over het geheel van de kosten, en het resultaat daarvan opnemen in het schoolreglement.

Het is ook belangrijk dat men een definitie opstelt van wat kosteloosheid precies is. Is een studiereis bijvoorbeeld noodzakelijk om de eindtermen te bereiken? Consensus daarover is wenselijk. Bij dit alles moet er echter wel een onderscheid gemaakt worden tussen het basis- en het secundair onderwijs. In het secundair onderwijs bestaan immers veel meer verschillende studierichtingen. Ook aan de studietoelagen moet gesleuteld worden. Inmiddels is al een taskforce actief. Op korte termijn moet men echter tot een meerstappenplan komen met het oog op de realisatie van de kosteloosheid van het onderwijs.

Leerkrachten spelen een cruciale rol in het leerlingengericht onderwijs. Onderwijs is er echter in de eerste

plaats voor de leerlingen. Ik leg de accenten van mijn beleid dan ook in de eerste plaats bij deze groep. Alles wat met gelijke kansen onderwijs te maken heeft, heeft ook te maken met leerlinggericht onderwijs. Men heeft behoefte aan nieuwe leerkrachten die ook op een geïntegreerde manier met ICT kunnen omgaan. Vandaar ook dat de hervorming van de lerarenopleiding zo belangrijk is. Maar ook de begeleiding en ondersteuning van wie al aan het werk is, moeten ernstig genomen worden.

Bij dit alles speelt ook aandacht en tijd voor teamwork een cruciale rol. Hierbij moet men durven overstappen van klas- naar schoolopdrachten.

Wanneer een leerkracht flexibeler ingezet wordt, zal hij of zij ook makkelijker moeten kunnen omgaan met de diversiteit die er heerst binnen een leerlingengroep. Al lijkt het een grote opdracht, toch moet het, met de nodige ondersteuning, kunnen lukken. Alle rapporten pleiten er in elk geval voor.

Vlaanderen kan zich geen ongekwalificeerde uitstroom meer permitteren. Maar dan moet die eerst gedefinieerd worden. Er moet een oplossing gezocht worden voor het feit dat veel te veel leerlingen op hun achttiende jaar afhaken omdat ze schoolmoe zijn. Aan dit euvel kan verholpen worden door de oriëntering later te laten plaatsvinden. In Heist-op-den-Berg experimenteert men dit jaar alvast al met een latere en bredere studiekeuze.

De Koning Boudewijnstichting heeft een zeer goede werkstudie gemaakt over de herwaardering van het technisch en beroepssecundair onderwijs. Deze studie gaat wel uit van een andere manier van leren en werken, wat weer heel wat voorstellen tot vernieuwing en de daarmee gepaard gaande discussies met zich zal meebrengen.

Het is evident dat we moeten evolueren naar een meer inclusief onderwijs, dat een verrijking betekent voor zowel leerlingen als leerkrachten. Hiervoor moeten wel heel wat angsten worden overwonnen. Als we rust willen creëren in het buitengewoon onderwijs, moeten we de beslissing nemen dat er niets zal veranderen, maar dat kan natuurlijk niet de bedoeling zijn. De reactie van het onderwijspersoneel is immers vaak behoudsgezind, iedereen waakt over zijn eigen baan.

De heer Eric Van Rompuy : Iedereen kan het eens zijn met de beschouwingen die de minister hier maakt over de conclusies uit de rapporten van de werkgroepen van de rondetafelconferentie. Maar wat is het precieze statuut van de rondetafelconferentie ? Welke twee of drie zaken wil de minister daadwerkelijk in de nabije toekomst implementeren ?

De heer Ludo Sannen : Ik verwacht niet dat de minister me hier onmiddellijk vertelt welke conclusies in de praktijk zullen worden gebracht. Haar reflecties over de werkzaamheden van de werkgroepen zijn aardig meegenomen, al zie ik niet onmiddellijk het verband met haar beleidsbrief. Maar hoe zal de minister omgaan met het eindrapport ? Het verwondert me dat ze in haar inleiding van een inventaris sprak, terwijl de rapporten toch meer zijn dan dat. De werkgroepen hebben hard gewerkt aan de eindtekst, die het eindproduct van een denkproces is, waarbij werd gestreefd naar een groot draagvlak. Zal de minister tot een eindconclusie proberen te komen ?

Minister Marleen Vanderpoorten : De term inventaris is helemaal niet denigrerend bedoeld. Natuurlijk gaat het om meer dan dat, maar het levert al een enorme meerwaarde op dat alle discussie- en knelpunten zijn geïnventariseerd. Met mijn reflecties wil ik trouwens alleen maar aantonen dat mijn beleid niet in tegenspraak is met wat in de rondetafelconferentie aan bod is gekomen, zoals sommigen wel eens beweren.

Het participatiedecreet zal tijdens de volgende weken door de Vlaamse regering worden besproken. De heer De Cock heeft gelijk dat het hier om meer gaat dan om de leerlingenraad. Het gaat over een attitude om om te gaan met democratische besluitvorming, wat deel uitmaakt van een algemene opvoeding. Studies tonen aan dat hoe groter de betrokkenheid en hoe beter de sfeer is in een school, hoe kleiner onder meer de ongekwalificeerde uitstroom. De discussie over gelijke onderwijskansen hangt hiermee samen. Scholen zullen echter vrij zijn om vorm te geven aan deze participatie, maar ik denk dat we op de goede weg zijn.

Ik ben een groot voorstander van meer autonomie voor de scholen. De overheid moet zich wat terugtrekken,

aangezien zij zich nu met te veel dingen bezighoudt. Ik heb het dan niet alleen over pedagogische autonomie, maar ook over autonomie op het vlak van personeel en financiën. Ik heb vaak het gevoel dat scholen alleen denken aan de rechten die met deze autonomie gepaard gaan, terwijl daar natuurlijk ook heel wat plichten aan vasthangen. Zo offeren leerkrachten heel wat bezwaren bij het feit dat de directie hun opdracht meer autonoom zal kunnen invullen, omdat zij misbruiken vrezen. Ik ben er ook alleen maar voorstander van om meer autonomie toe te kennen aan democratisch aangestelde besturen, en dus bijvoorbeeld niet aan tussenbesturen als de koepels.

De eindtermen en de leerplannen moeten inderdaad een moderne invulling krijgen. Tevens moet aandacht gaan naar de kwaliteitswaarborg van het onderwijs en moet werk worden gemaakt van een zelfevaluatiesysteem. De externe controle door de inspectie is aan vernieuwing toe, terwijl de leerwinst meer op de voorgrond moet treden.

Kwalitatieve leerkrachten en directies zijn onontbeerlijk om een goed onderwijs te bieden. Het decreet op de lerarenopleiding moet daaraan tegemoet te komen, terwijl er ook moet worden gewerkt aan de begeleiding, ondersteuning en nascholing van de huidige leerkrachten.

Verschillende sprekers hebben verwezen naar de studie van de OESO. Ik wijs erop dat de gehanteerde parameters niet overal dezelfde zijn, waardoor vaak appels met citroenen worden vergeleken. Zo wordt er bijvoorbeeld geen rekening gehouden met de middelen die provincies en gemeenten samen met onder meer het VIZO aan onderwijs besteden.

Een van de minder vaak geciteerde conclusies van de studie over de objectiveerbare verschillen, luidt dat er wel degelijk voldoende middelen in het onderwijs geïnvesteerd worden maar dat die middelen efficiënter gebruikt zouden worden als de scholen meer samenwerken. Een minister van Onderwijs heeft twee taken : meer middelen vragen en de middelen waarover hij al beschikt anders gebruiken. Dat laatste is niet makkelijk, maar een aantal zaken is achterhaald.

Tegen 2007 zullen we het groeipad 100/76 halen, maar is dat het uiteindelijke doel ? Ik denk van niet en daarom moeten we snel een nieuw financieringsmechanisme uitwerken. Daarover zijn we het allemaal eens. Over de vraag hoe dat nieuwe mechanisme eruit moet zien niet.

Omdat het huidige financieringsmechanisme in verschillende decreten wordt geregeld, zal de hervorming ervan een immens werk zijn. Precies daarom moeten we er zo snel mogelijk werk van maken om de discussie over het groeipad 100/76 overbodig te maken. Ik nodig alle democratische partijen uit om aan deze discussie deel te nemen.

De rondetafelconferentie moest een visie op de lange en de middellange termijn ontwikkelen. Het was de bedoeling om de eindverslagen van de werkgroepen voor te leggen aan de centrale werkgroep, maar door dit actualiteitsdebat moeten we onze planning aanpassen. Uiteraard zal de centrale werkgroep rekening houden met dit debat.

De centrale werkgroep zal een keuze maken uit alle voorstellen en bepalen op welke termijn die gerealiseerd moeten worden. Niet mijn visie is van belang, maar ik denk dat de financiering een van de items zal worden.

Ondertussen is het mij niet helemaal duidelijk of CD&V nog wenst deel te nemen aan de rondetafelconferentie. CD&V-voorzitter De Clerck kondigde het vertrek van zijn partij aan, maar haar vertegenwoordiger bleef deelnemen.

De heer Luc Martens : Onze vertegenwoordiger was voorzitter van de werkgroep Vrijheid van onderwijs. Hij kon zijn werkgroep toch niet in de steek laten.

De heer Eric Van Rompuy : Minister Vanderpoorten wil samen met de voorzitters van de democratische partijen overleggen over de uiteindelijke conclusies, maar heeft tegelijk al enkele conclusies getrokken. Dat is niet ernstig.

Minister Marleen Vanderpoorten : We hebben uiteraard al een en ander voorbereid, maar over belangrijke zaken als de financiering moet een consensus bereikt worden. Precies daarom zullen de partijvoorzitters van alle democratische partijen uitgenodigd worden. Ik ben benieuwd of CD&V op mijn uitnodiging zal uitgaan.

De voorzitter : De bespreking is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen om 15.15 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen. (*Instemming*)

– *De vergadering wordt gesloten om 14.54 uur.*

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Frans Wymeersch : gezondheidsredenen ;

Paul Wille : buitenslands ;

Gilbert Bossuyt, Sven Gatz, Boudewijn Laloo, Johan Malcorps, Marleen Van den Eynde, Paul Van Malderen : ambtsverplichtingen ;

Norbert De Batselier, Wivina Demeester-De Meyer : familieverplichtingen.

